

Orgaandonatie binnen de islam

Vrijdagpreek van vrijdag 2 maart 2018

Bismillahi arahmani araheem,

Beste broeders en beste zusters. Het onderwerp van vandaag is: orgaandonatie binnen de islam.

Orgaandonatie is een onderwerp wat de afgelopen weken vaak besproken is. Zoals jullie wellicht hebben vernomen is kortgeleden een nieuwe wet aangenomen dat er vanaf 2020 sprake is van een actieve donorregistratie. Wat nieuw is aan deze nieuwe wet, is dat wanneer er geen bewuste keuze is vastgelegd in het Donorregister, dat officiële instanties ervanuit mogen gaan dat iemand geen bezwaar heeft tegen donatie van zijn of haar organen bij overlijden. Er is wel een mogelijkheid dat de directe nabestaanden de mogelijkheid hebben om de donatie van de organen van de overledene tegen te houden. Vandaag zullen we stilstaan bij deze kwestie. De kwestie van orgaandonatie is een kwestie die niet bekend was in de eerste eeuwen van het ontstaan van de islam. Het is een kwestie wat de afgelopen jaren steeds sterker naar voren is gekomen, mede door de grote stappen en ontwikkelingen die gemaakt zijn in de medische wereld. Transplantaties en dergelijke medische ingrepen is iets van de afgelopen jaren en dit zal zich alleen maar verder ontwikkelen. De hedendaagse geleerden hebben zich ingespannen om het vanuit een Islamitische perspectief te verduidelijken. De meningen van de geleerden zijn hierover verdeeld. Enerzijds is er een aantal geleerden dat het verbiedt en anderzijds is er een overgrote meerderheid van geleerden die van mening is dat het in principe toegestaan is om menselijke organen te doneren. Dit geldt zowel voor donatie door een levende persoon naar een andere levende persoon als door een overleden persoon naar een levende persoon.

De geleerden die van mening zijn dat orgaandonatie toegestaan is, baseren hun mening onder andere op de volgende vers uit de koran. Allah swt zegt in soerah al-Maa'idah in vers 32 het volgende:

وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا

En wie haar laat leven, het is dan alsof hij alle mensen heeft laten leven.

Deze groepen geleerden die het toestaan baseren dit voornamelijk op het feit dat orgaandonatie iets betreft wat in het voordeel van de mens is. Echter is het volgens hen enkel toegestaan onder een aantal voorwaarden of regels:

- Het doneren mag niet ten koste gaan van het leven van de donor zelf. Zo mag men geen organen doneren waarvan de persoon afhankelijk is. Een hart of een lever mag men om die reden niet doneren.
- Het moet vrijwillig zijn en vrij van elke vorm van dwang en belangen zoals het kopen of verkopen van deze organen. Zelfs als ze de hele wereld aan je geven in ruil voor een bepaalde orgaan, dan is dit niet toegestaan. Je doneert het zonder een bepaalde materialistische belang, bijvoorbeeld in ruil voor een x bedrag.
- Het moet de enige medische optie zijn. Als er alternatieven zijn, dan is het niet toegestaan.
- De slaagkans van de operatie en het aanslaan van de behandeling dient redelijk hoog tot hoog te zijn en niet een kleine kans van slagen. En dit moet voor beide personen zijn, de donor als de patiënt.
- Dat wat gedoneerd wordt mag geen erfelijke elementen of vruchtbare kenmerken hebben. Denk hierbij aan het doneren van vruchtbare eierstokken voor de vrouw of testikels van de man.

Verder is het essentieel dat de overledene toestemming heeft gegeven dat er organen worden afgenomen bij hem of haar. Als er geen toestemming is gegeven dan is dit absoluut niet toegestaan. Daarnaast mogen deze organen gedoneerd worden aan iedereen, ongeacht wie deze persoon is, of het nou een moslim of een niet-moslim is. Het is een kwestie wat op menselijk niveau plaatsvindt.

Tenslotte is dit een kwestie waarbij de vrije wil van de persoon centraal staat. Je hebt het recht om nee te kunnen zeggen.

Beste broeders en zusters, bedankt voor jullie aandacht!

Wasalaamoe 'alaikom warahmatoe Allahi wa barakaatoeh